

DRACH *dramma per musica*

Tekst: Szczepan Twardoch

ROZDZIAŁ PIERWSZY

- DRACH-PINDUR: Czowiek, chop i baba, sörnnik, hazök, kot a pies, a ström, wszystko to samo.
Ziymia je srogi, zawiniōny w sobie Drach,
ludzie łażōm po jego cieie i kopiōm w niym gruby,
wykopōjōm jego ciało, kere je czystym słońcym,
po jego cieie chodzōm tyż sörniki.
Wszisko je jednym.
Drach je duszōm, kerō przebywō we wsziskim, co żyje,
ōn je poczōntkym, postrzodkym a kōńcym istot
żywoydōncych.
Ström a człek, a kamiyń sōm jedno.
Der Baum und der Mensch sind ein und dasselbe.
- ON: Mamulko...
- ONA: Gdzie jest moje dziecko?
- DRACH-PINDUR: Czowiek, chop i baba, sörnnik, hazök, kot a pies, a ström, wszystko to samo.
- ON: Mamulko...
- ONA: Gdzie moje dziecko?
- DRACH-PINDUR: Ström a człek, a kamiyń sōm jedno.
Chop i baba, hazök a sörnnik.
- ONA: Tak bardzo boję się o moje dziecko.
- DRACH-PINDUR: Oto jest sarna, która pozostawia swoje koźlę samo w krzakach,
aby jej zapach nie zwabił do niego bezpańskich psów,
koźlę jest bowiem bezwonne, pozostaje bezpieczne,
póki daleko jest od matki.
- ONA: Gdzie jest moje koźlę?
Muszę je nakarmić, czuję jak nabrzmięwa moje mleko.
Tak bardzo się boję, nie umiem go znaleźć,
a muszę go nakarmić, nabrzmiało już moje mleko,
moje koźlę jest głodne, nie umiem go znaleźć,
gdzie jest moje koźlę, tak bardzo boję się o moje koźlę,
Psy szczekają... z dala słyszę szczekanie psów.

DRACH-PINDUR:

Sarna idzie wyniosłą miedzą,
dzielącą Wielgie Pole między Pilchowicami a Stanicą.
Czuje, że zbliża się do koźlęcia,
a jest drachem i z dracha jest.

Mächtig durch seine unendliche Macht,
uun seiner Macht umfasst er das Weltall.
Er ist allgegenwärtig.

*(Potężny w swojej nieskończonej mocy
obejmuje swą mocą cały wszechświat
jest wszechobecny.)*

W tym samym czasie,
ale sto lat wcześniej i piętnaście kilometrów dalej
Josef Magnor wraca z wielkiej, wielkiej wojny.
Wysiada z pociągu na dworcu w Gleiwitz.
Josef wraca do domu, dom jest w Żernicy,
w domu, w kuchni matka Josefa gotuje żur.

ON:

Maras bōł, yno maras, maras boł.
Maras bōł, we marasie drin moji kamraccio zabici
i we marasie francuscy wojōcy zabici,
Negry i bioli ludzie cuzamyn w maras ôbrōcyni. Maras.
A jō żyja, wrōcōm sia nazōd, dōma.
Žyja, yno po co?
Moje żywobycie miało cyl, terōzki niy mō.

ONA:

Synek sie ku mie ze wojny wrōciōł,
a jō tak zech się bała, iże go zabijōm.
A ôn terōzki sam siedzi we naszymy kuchni,
wrōciōł, niy zabijyli go, wrōciōł, żyje.

ON:

Mōm głōd, dejcie mie jeść, mamulko.

ONA:

Głodny, muszã nakarmić moje dziecko, nalejã mu żuru,
niych się synek pojy.

ON:

Gynau dobry żur, gynsty a masny,
sōm kartōfle a jajco, a szpyrka.
Na wojnie yno głōd a śmierć, śmierć a głōd...

ONA:

Wojna już się skończyła, ale ciągle słyszę szczekanie psów...
Gdzie jest moje koźlę?

ON:

Dōwnoch se tak niy pojōd.
Yno czamu te psy tak szczekajōm?

DRACH-PINDUR: Wszyscy są Drachem, a nade Dracha nie ma nic wyższego,
nań cały świat jest nawleczony jak rząd pereł na sznurek.
On jest smakiem wód, blaskiem księżyca,
dźwiękiem w powietrzu, czystym zapachem ziemi,
życiem wszystkich stworzeń, rozumem rozumnych
dostojeństwem dostojnych.

ROZDZIAŁ DRUGI

DRACH-PINDUR: Świnia się rodzi. Świnia żyje.
Potem przychodzą ją zabić masörz z czelodnikami.
Świnia rozumie po co przysli. Świnia się na to nie godzi.
Świnia chce walczyć o życie. I walczy.
Jednak świnia musi powrócić do ziemi, z której przyszła.
Jak oni wszyscy. Masörz, czelōdnik, Josef.
Josef ma sześć lat i patrzy na świniobicie.

ON: Jezech sześć lōt stary.
A terōzki zaś jezech dwadziścia lōt stary i wrōciōłech sie ze
wojny do dōm i do roboty, na gruba. Pod ziymia.
Ze ziymie do ziymie.

ONA: Stowej, Zefel, juź je ćwierć na sztwōrto,
musisz stować na szychtã.

ON: Mamulka budzōm mie do roboty.

ONA: Stowej, Zefliczku. Juź je ćwierć na sztwōrto. Stowej, narychtuja
ci krajiczek chleba z tustym na śniodanie a bōnkawa. Stowej,
mōj kochany.

ON: Niyskorzij do roboty budzi mie moja baba, Valeska. Kero żech
se wziōn, bo miała sztyry morgi pola we Żernicy. Rodzōm się
nōm dziecka, synek a dziouszka.

DRACH-PINDUR: Jōzef nie zamienił się błoto pod Verdun. Ocalał. Żyje.
Zjeżdża pod ziemię, we mnie i wykopuje ze mnie moje ciało,
węgiel, który jest czystym słońcem. Węgiel, słońce, ciało.
Płodzi dzieci, chłopca i dziewczynkę. Najpierw jest śleprym.
Potem hajerym. Wykopuje moje ciało. Słońce. Węgiel.
Spotyka dziewczynę, niemieckã, z dobrego domu.
Dziewczynie Josef się podoba. Pragnie go.
Może go pragnãć, bo pod Verdun skończył się stary świat,
zamienił w błoto. Nie przeszkadza jej obrãczka.
Dziewczyna zaprasza więc Josefa do swojego pokoju.

ONA: Kreidelstraße dreiundzwanzig. Komm morgen,
in der Nacht. Das Balkonfenster, jenes mit Blick auf den Park.

*(Kreidlerstraße 23. Przyjdź jutro w nocy.
Okno balkonowe, z widokiem na park.)*

DRACH-PINDUR: Nie rozumieją, co dzieje się z ich ciałami.
Nie rozumieją pożądania, które płynie w ich żyłach.
Płynie podług prastarej mądrości biało-zielonego boga
lodowców i saren. Płynie podług mądrości węgorzy,
znajdujących swą drogę do Morza Sargassowego.
Węgorze płyną tam, gdzie się narodziły,
aby odbyć tarło i umrzeć.
Wszyscy skończą we mnie, rozpuszczą się w moim ciele
i popłyną w moich wodach, uniosą się ku niebu
i spłyną z deszczem.

ON: Niy wiym czamu ale jadã ku tyj frelce z Gleiwitz,
co mie padała, żebych do nij prziszło.
Niy wiym czamu ku nij jadã, ale jadã.

ONA: Ich weiß nicht, warum ich wollte, dass er zu mir kommt.
Mein Körper begehrte es. Ich sehe, wie er am Regenrohr
hochklettert, dieser komische, schlesische Kerl.
Ich weiß nicht, warum es ihm so gefällt.

*(Nie wiem, dlaczego chciałam, żeby do mnie przyszedł.
Moje ciało tego chciało. Widzę, jak wspina się po rynnie, ten
śmieszny, śląski chłopiec. Nie wiem dlaczego on tak mi się
podoba.)*

ONA: Słyszã, iże kajś psy szczekajōm. Kaj je mōj chop, czamu sie niy
wrōciōł do dōm po szychcie?

ON: Muszã już sie do dōm wrōcić, ku mojjij babie a bajtlōm.

ONA: Słyszę szczekanie psów. Są coraz bliżej.
Muszę zostawić moje koźłeta w zaroślach, skoro już je
nakarmiłam. Muszę je zostawić, aby mój zapach
nie zwabił tutaj psów.

ON: Jezech sześciłōt stary. Patrzã na masōrza ze czelōdnikym
zabijać świnia. Świnia walczy. Świnia umiyrō. Wiyszajōm jōm
za szłapy. Polywajōm gorkōm wodōm. Zdziyrajōm szkocina.
Rozcinajōm brzuch a wyciōngajōm strzewa. Do miski
spuszczajōm świyžo krew.
Krew miyszajōm mamulka ze starkōm, coby niy stynżała.

A terōzki jezech dwadziŝcia lōt stary, a jadã na kole do dōm,
do mojj baby i nic jei niy powiy o tyj niymieckij dziousze
ze Gliwic.

DRACH-PINDUR: Znam wszystkie stworzenia, te co przeminęły, te co są teraz i te
co będą, mnie jednak nie zna żadne ze stworzeń. Jestem
wiecznym nasieniem wszystkich istnień, rozumem rozumnych,
mocą mocnych i dostojęństwem dostojnych.
I szczekaniem psów na stanickich polach.

ROZDZIAŁ TRZECI

DRACH-PINDUR Psy biegną szczekając, powodowane psią mądrością głodu.
Czują sarni zapach. Josef wraca do domu.
Dotyka głowy swojego syna. Dotyka głowy swojej córki. Żyje.

ONA: Kajżeś bōt? Czamuś nic niy pedzioł?

ON: Jō nic jei niy gōdōm, co bych miōł pedzieć?
Jutro musza iś zaś na szychtã.
Ale bydã myślōł o tyj dziousze, ô niczym inszym
myśleć niy poradzã.

ONA: Mōsz, sam zech ci krajiczek chleba ukroła, ze tustym,
mōsz, jydz, widzã, iże mōsz głōd.

ON: Mōm głōd. Chlyb mi bardzo smakuje.

ONA: Wo ist nun der junge Kerl, der heute bei mir war?
Der, der meinen Körper so berührte,
wie er berührt werden muss?
Es kommen drei Männer zu mir, und der junge Bergmann
berührt mich von allen am besten.
Er bringt mir die größte Lust.

*(Gdzie jest teraz ten młody mężczyzna, który był u mnie dzisiaj?
Ten, który tak mocno dotykał mojego ciała,
tak jak trzeba go dotykać?
Przychodzi do mnie trzech mężczyzn, ten młody górnik
z nich wszystkich dotyka mnie najlepiej.
Największą daje mi rozkosz.)*

DRACH-PINDUR: Matka Josefa miesza świńską krew, by nie stężała. Świnia
wsiąka we mnie. Siła świni wstępuje w Josefa, kiedy je chleb ze
smalcem. A kto się narodził, nie uniknie śmierci, a kto umarł,
musi się narodzić. Losu nie można odwrócić.

- ON: Siedzã we szynku, poszołech po szychcie do szynku, a tam kamracio moji ôsprõwajõm o takij dziousze we Glywicach, że jak ftoś sie jii spodobõ, to styknie w ôkno zaklupać, ôna puści rajn i tam z niõm idzie legnõńć I czujã krew mi sie w żyłach warzić.
- DRACH-PINDUR: Psy są na tropie. Pod Gliwicami toczy się mała wojna. We tyj małyj wojnie wieldzy Polõcy strzylajõm do wielgich Niymcõw.
- Josefa jednak nie interesuje ta mała wojna. Josef jedzie do swojej kochanki. W skroniach pulsuje mu gniew.
- ONA: Ich mochte es, wie der süße Bergmann einst seine Hände um meinen Hals schlang, aber jetzt sehe ich in seinen Augenkein Verlangen, sondern den Tod.
- (Podobało mi się kiedyś, kiedy ten słodki górnik zaciskał dłonie na mojej szyi, ale teraz nie widzę w jego oczach pożądania, widzę w jego oczach śmierć.)*
- DRACH-PINDUR: W małej wojnie pod Gliwicami szczyłajõm do sia kamracio Josefa, brat do brata strzylõ. Na Wieligim Polu między Pilchowicami a Stanicã wataha psów ściga sarnę. Josef mocno zaciska dłonie na szyi Caroline. Nie puszcza.
- ON: Widzã ś nij życie uciykać.
- ONA: Ich sehe in seinen Augen den Tod.
- DRACH-PINDUR: Kto się narodził, nie uniknie śmierci. A kto umarł, ten musi ponownie się narodzić.
- ONA: Chcę żyć. Chcę żyć bardziej niż czegokolwiek, cała jestem tym chceniem, ale coś bardzo głęboko we mnie wie, że kto się narodził, nie uniknie śmierci.
- ON: Uciekõm. Kamracio bierõm mie rajn na gruba. Chowiõm na nojgłymbszym poziõmie. Lygõm sam cwiszyn glajzy a pijã eter ze himberym, kryglik za kryglikym.
- ONA: Czuję, jak zaciskają się psie zęby na moich tylnych nogach. I zaraz kolejny dopada moje gardło. Tak bardzo chcę żyć, a jednak muszę umrzeć. Gdzie są moje koźłeta?

- ON: Ze gruby bierōm mie do Irrenanstalt do Rybnika, do gupich. A tam dochtory dowajōm mi na spanie.
Jestem koźłciem sarny i jestem bardzo głodny.
Gdzie moja matka?
- ONA: Słyszę poszczekiwanie moich koźłat. Chciałbym do nich pobiec, ale nie mogę, bo leżę już w brązowszarej, zaoranej ziemi pola pod Pilchowicami i czuję, jak psie szczęki rozrywają moje ciało.
- ON: Gdzie moja mama? Chcę mleka.
- ONA: Miałach chopa a niy mōm. Straciōł mi się.
- ON: Mamulko...
- DRACH-PINDUR: Kto widzi w działaniu beczynność, a w beczynności działanie, ten jest mędrcecm pomiędzy ludźmi.
Ja zaś jestem darem ofiarnym, jestem ogniem, który ją spala, jestem tym, który ją przyjmuje i tym, który ją składa.
- WSZYSCY: Światłość w ciemności nie świeci i ciemność je ogarnia.